

Consell Directiu

Una carta inèdita de Miquel Ventura a Salvador Vilaseca

El filòleg i escriptor Miquel Ventura i Balanyà (Reus, 7 de gener de 1878 - Madrid, 12 de desembre de 1930) és, a més d'un dels més destacats membres de l'anomenat Grup Modernista de Reus, una de les personalitats culturals més relacionades amb el Centre de Lectura (entre altres coses, donà —en vida— més de vuit mil cinc-cents llibres a la nostra biblioteca, una de les sales de la qual li va ser dedicada). D'ell i de la seva obra han parlat diferents historiadors i filòlegs, en aquesta mateixa Revista [Pere Anguera, "Notícia de Miquel Ventura", RCL, 4a èp., núm 258, maig de 1974, p.1537-1540; "Miquel Ventura, el fons donat al Centre i la feina feta fins ara", RCL, 6a èp., núm. 35, maig de 1997, p.4-6] i en diverses publicacions més o menys recents [J. Santasusagna: *Reus i els reusencs en el Renaixement de Catalunya fins al 1900* (sic), 3a ed. Reus, 1982; M. Sunyer: *Els marginats socials en la literatura del Grup Modernista de Reus*, Reus 1984, i J. Ginebra: *El Grup Modernista de Reus i la llengua catalana*, Reus 1994].

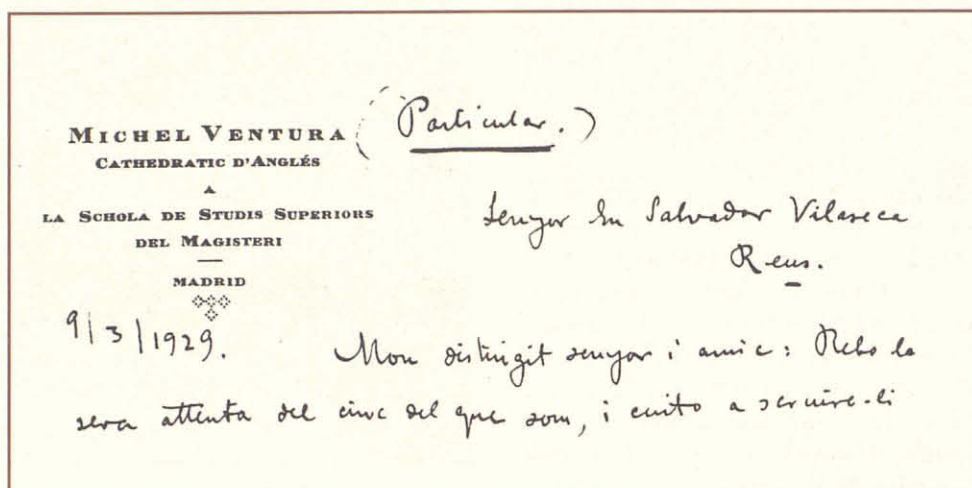
La carta que ara publiquem forma part de l'extensa i molt interessant correspondència de Salvador Vilaseca Anguera (Reus, 1896-1975), conservada actualment en el Museu Comarcal Salvador Vilaseca gràcies a la donació que n'han fet els seus familiars.

El text és escrit a mà, en un full de paper que porta impresa una capçalera, en versaletes, amb el nom, el càrrec i l'adreça següents: "Michel Ventura / Cathedratric d'Anglès / a / la Schola de Studis Superiors / del Magisteri / Madrid", amb una acotació a mà, entre parèntesis, que fa saber que la carta és "(Particular)". Transcrivim a continuació, textualment, el seu contingut:

Senyor En Salvador Vilaseca
Reus.

9 / 3 / 1929

Mon distingit senyor i amic: Rebo la seva atenta del cinc del que som, i cuito a scriure-li per a dir-li, que de publicar la "Llettra" a la Revista, desitjaria que respectessiu l'ort-

hographia etymológica en que stà escrita, i que stic usant de trenta anys ençà. No ferho, podria semblar en mi una claudicació.

Demés dec manifestar-li que les famoses "Normes" del Institut, ja ningú les segueix, car lo mateix Fabra fou un dels primers en infringir-les i modificarles, amb tot i haver-les signat com un compromís d'honor!...

Crec jo que caldrà rebutjar manta solutió proposada per En Fabra, si es que volem arribar a l'Unificació dels Parlars d'oc, de que tant se parla ara. A base de l'etymologia i usant qualques formes archaiques, podem arribar al dia de demà, a la Restauració i Unificació de la Llengua d'oc i formar un Imperi lingüístic de vint millions d'habitants que la parlen a França, Hespània i Italia. Supposo, deu veure la gazeta "Oc" de Tolosa. Al nº del 15 de Febrer prop-passat hi va un article meu sobre això, signat amb pseudonym, per varis motius... ai las!

Celebro que sigui visté, l'actual Director de la Revista, car li he llegit, diferents vegades, articles molt interessants i crec pertant que la directió stà en bones mans.

Dongui molts records a l'amic Cavallé i demés del Centre, i vosté rebí affectuoses salutacions de son amic i servidor Michel Ventura

La "Llettra" a la qual es refereix Miquel

Ventura es va publicar a les planes 127-130 del número 192 de la RCL, corresponent al mes d'abril del mateix 1929, amb el títol "Una lletra al Director" (tot i que aquí "lletra" es va normalitzar, en el text es va respectar la seva peculiar "orthographia etymológica"). Aquell article venia a ser un seguit de puntualitzacions i comentaris (de crítica constructiva, podríem dir) al número de la Revista del mes de gener, referents a diferents omissions o errades del "catàleg d'obres d'art modern existents al Centre" i del treball de Pere Cavallé sobre les publicacions de l'entitat.

La lectura d'aquesta carta ara, més de seixanta-vuit anys després de ser escrita, fa evident el fracàs de la seva solució etimològica per a salvaguardar el futur de la llengua catalana, tot unint-la a un quasi fantàstic "imperi lingüístic", i fa que semblin ridícules les seves crítiques a la normativa fabriana impulsada per l'Institut d'Estudis Catalans. Però ens permet aproximar-nos una mica més al Michel Ventura dels seus últims anys, entestat en les seves opinions filològiques i desplaçat a la capital dels enemics de la seva pàtria, una capital on morirà l'any següent, poc després de ser destituït del seu càrrec pel govern del general Dámaso Berenguer y Fusté.

■ JAUME MASSÓ